Europski parlament
2024-2029

USVOJENI TEKSTOVI

P10_TA(2025)0229

Stanje u Afganistanu: potpora ženama i zajednicama pogođenima nedavnim potresima

Rezolucija Europskog parlamenta od 9. listopada 2025. o stanju u Afganistanu: potpora ženama i zajednicama pogođenima nedavnim potresima (2025/2872(RSP))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima od 10. prosinca 1948. i Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima od 16. prosinca 1966.,

– uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o ukidanju svih oblika diskriminacije žena od 18. prosinca 1979. i Konvenciju UN-a o pravima djeteta od 20. studenoga 1989., koje je Afganistan ratificirao,

– uzimajući u obzir Rezoluciju Opće skupštine UN-a od 7. srpnja 2025. o stanju u Afganistanu,

– uzimajući u obzir izvješće glavnog tajnika UN-a Vijeću sigurnosti UN-a od 11. lipnja 2025. pod naslovom „Stanje u Afganistanu i njegove posljedice za međunarodni mir i sigurnost”,

– uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o statusu izbjeglica od 28. srpnja 1951. i njezin Protokol iz 1967. godine,

– uzimajući u obzir načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja iz međunarodnog prava,

– uzimajući u obzir zaključke s trećeg sastanka posebnih izaslanika UN-a za Afganistan održanog u Dohi (Katar) 30. lipnja i 1. srpnja 2024.,

– uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o stanju u Afganistanu, posebno Rezoluciju od 19. rujna 2024. o pogoršanju položaja žena u Afganistanu zbog nedavnog donošenja zakona o „promicanju vrlina i

sprečavanju poroka”[1],

– uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 14. studenoga 2022. o ženama, miru i sigurnosti te zaključke Vijeća od 15. rujna 2021. o Afganistanu, u kojima je navedeno pet mjerila za suradnju EU-a s de facto vlastima pod vodstvom talibana,

– uzimajući u obzir presudu Suda Europske unije od 4. listopada 2024.[2], u kojoj je utvrđeno da sustavna diskriminacija, kao što je ona s kojom se suočavaju afganistanske žene pod talibanskom vlašću, predstavlja progon u skladu s pravom EU-a o azilu,

– uzimajući u obzir Sporazum o suradnji za partnerstvo i razvoj između Europske unije i njezinih država članica, s jedne strane, i Islamske Republike Afganistana, s druge strane[3], potpisan 18. veljače 2017.,

– uzimajući u obzir tematske smjernice EU-a o borcima za ljudska prava, promicanju i zaštiti prava djeteta, nasilju nad ženama i djevojčicama te borbi protiv svih oblika njihove diskriminacije,

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 10. ožujka 2021. o humanitarnom djelovanju EU-a: novi izazovi, ista načela (COM(2021)0110), u kojoj se prednost daje zaštiti, pripravnosti na katastrofe i potrebama žena i ranjivih skupina,

– uzimajući u obzir Godišnje izvješće o Afganistanu za 2024. Svjetskog programa za hranu, objavljeno 27. ožujka 2025.,

– uzimajući u obzir indeks ljudskog razvoja za 2022.,

– uzimajući u obzir zajedničku izjavu Vijeća i predstavnika vlada država članica koji su se sastali u Vijeću, Europskog parlamenta i Komisije od 30. lipnja 2017. naslovljenu „Novi europski konsenzus o razvoju – naš svijet, naše dostojanstvo, naša budućnost”,

– uzimajući u obzir analizu Međunarodne krizne skupine naslovljenu *„Afghanistan: The Taliban Restrict Women’s Rights, Worsening the Humanitarian Crisis”* (Afganistan: talibani ograničavaju prava žena i time pogoršavaju humanitarnu krizu), objavljenu 31. siječnja 2023.,

– uzimajući u obzir UNICEF-ov humanitarni poziv na financiranje za 2025. upućen 5. prosinca 2024.,

– uzimajući u obzir hitni apel na financiranje za Afganistan koji je

---

1 SL C, C/2024/7211, 10.12.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7211/oj.

2 Presuda Suda od 4. listopada 2024., *AH, FN* protiv *Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl*, C-608/22, C-609/22, ECLI:EU:C:2024:828.

3 SL L 67, 14.3.2017., str. 3., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2017/434/oj.

Agencija UN-a za izbjeglice uputila u rujnu 2025.,

– uzimajući u obzir apel UNICEF-a za pomoć u odgovoru na potres u Afganistanu za 2025. upućen 9. rujna 2025.,

– uzimajući u obzir plan Međunarodne organizacije za migracije za odgovor na krizu u Afganistanu za 2025. objavljen 16. prosinca 2024.,

– uzimajući u obzir apel Svjetske zdravstvene organizacije iz 2025. u vezi sa zdravstvenom krizom objavljen 16. siječnja 2025.,

– uzimajući u obzir uhidbene naloge koje je 8. srpnja 2025. Međunarodni kazneni sud izdao za talibanskog vrhovnog vođu Haibatullaha Akhundzadu i talibanskog predsjednika Vrhovnog suda Abdula Hakima Haqqanija,

– uzimajući u obzir presudu Suda od 16. siječnja 2024. u predmetu C-621/21 o odobravanju međunarodne zaštite za žene suočene s rodno uvjetovanim nasiljem[1],

– uzimajući u obzir članak 136. stavke 2. i 4. Poslovnika,

A. budući da je 31. kolovoza 2025. smrtonosni potres jačine 6,0 pogodio provinciju Kunar u istočnom Afganistanu i prouzročio više od 2 200 smrtnih slučajeva i još tisuće ozljeda u Kunaru i susjednoj pokrajini Nangarhar; budući da je uništeno više od 6 700 domova i da su čitava sela pretvorena u ruševine, zbog čega najmanje 11 000 ljudi mora živjeti u šatorima, čime se izlažu opasnosti od pothlađivanja kako se približava zima; budući da je globalno smanjenje humanitarne pomoći ozbiljno utjecalo na odgovor na krizu;

B. budući da je zbog vladavine talibana Afganistan u svijetu iznimno izoliran, što ima za posljedicu kašnjenje u pružanje međunarodne pomoći; budući da su žene nerazmjerno pogođene potresom zbog strogog talibanskog socijalnog zakona, prema kojem muški volonteri ne mogu dodirivati žene, što otežava spašavanje i liječenje; budući da talibani od 5. rujna 2025. sprečavaju ulazak afganistanskim zaposlenicama i podizvođačicama u objekte UN-a u Kabulu, čime ozbiljno ograničavaju isporuku humanitarne pomoći ženama i djevojčicama; budući da su posljedice rodnog apartheida koji je u Afganistanu nametnuo talibanski režim negativne utjecale na pružanje pomoći ženama i djevojčicama; budući da su nedostatak liječnika i stroga ograničenja putovanja za žene i djevojčice doprinijeli velikom broju smrtni od posljedica potresa; budući da su humanitarne radnice imale ključnu ulogu u dopiranju do pogođenih sela, pružanju zdravstvene i psihosocijalne potpore te distribuciji

---

[1] Presuda Suda od 16. siječnja 2024., *WS* protiv *Intervyuirasht organ na Darzhavna agentsia za bezhantsite pri Ministerskia savet*, predmet C-621/21, ECLI:EU:C:2024:47.

pomoći;

C. budući da su od povratka na vlast u kolovozu 2021. talibani nametnuli radikalno tumačenje i provedbu šerijatskog zakona, što je dovelo do gotovo potpunog uklanjanja žena i djevojčica iz javnog života u Afganistanu; budući da se to provodi sveobuhvatnim ograničenjima za žene i djevojčice, uključujući zabranu pohađanja srednjoškolskog i visokog obrazovanja, zabranu bavljenja većinom poslova, uskraćivanje pristupa javnim prostorima i sportu, nametanje strogih kodeksa odijevanja, ukidanje sustava potpore žrtvama nasilja i zahtjeve da žene putuju samo uz pratnju muškog skrbnika; budući da se daljnjim dekretima, kao što je dekret iz prosinca 2024. kojim se ženama zabranjuje obrazovanje u području zdravstva ili polaganje završnih ispita u tom području, drastično smanjio broj žena koje se bave zdravstvenom djelatnošću u Afganistanu;

D. budući da je Sud Europske unije 2024. donio tri presude[1] o rodno uvjetovanom nasilju i progonu, u kojima se navodi da države članice imaju pravo uzeti u obzir samo rod i državljanstvo pri provedbi pojedinačne procjene zahtjeva za azil koji je podnijela žena afganistanskog državljanstva;

E. budući da su od 30. rujna do 2. listopada 2025. talibani onemogućili pristup internetu u cijeloj zemlji, i tako poremetili komunikaciju, letove, bankarske i osnovne usluge, te milijunima Afganistanaca uskratili pristup informacijama i obrazovanju, čime su posebno ukinuli jednu od posljednjih mogućnosti za učenje za žene i djevojčice, s obzirom na to da su im talibani zabranili da pohađaju obrazovanje dalje od šestog razreda osnovne škole;

F. budući da su prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije 422 zdravstvene ustanove u Afganistanu zatvorene zbog manjka financijskih sredstava, što pogađa 3,08 milijuna ljudi; budući da se Afganistan suočava s brojnim zdravstvenim krizama, čime se pogoršava stopa smrtnosti majki, koja je već bila jedna od najviših u svijetu;

G. budući da je humanitarna situacija u Afganistanu teška te da gotovo 24 milijuna ljudi ovisi o humanitarnoj pomoći, a da je njih skoro 15 milijuna izloženo akutnoj nesigurnosti opskrbe hranom; budući da se od siječnja do listopada 2024. više od 1,1 milijuna Afganistanaca, od kojih su brojni prisilno vraćeni, vratilo u Afganistan, što je izazvalo pritisak na već ionako opterećene zajednice; budući da se u

---

[1] Presuda Suda od 16. siječnja 2024., *WS* protiv *Intervyuirasht organ na Darzhavna agentsia za bezhantsite pri Ministerskia savet*, predmet C-621/21, ECLI:EU:C:2024:47. Presuda Suda od 11. lipnja 2024., *K, L* protiv *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid*, C-646/21, ECLI:EU:C:2024:487; Presuda Suda od 4. listopada 2024., *AH, FN* protiv *Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl*, C-608/22, C-609/22, ECLI:EU:C:2024:82.

Afganistanu nalazi 3,2 milijuna interno raseljenih osoba, a u susjednim zemljama 5,3 milijuna afganistanskih izbjeglica i tražitelja azila;

H. budući da su rezovi u financiranju vanjske pomoći SAD-a teško pogodili afganistanski zdravstveni sustav i programe pomoći u hrani; budući da su EU i njegove države članice i dalje među najvećim donatorima humanitarne pomoći Afganistanu te da su odobrili 1 milijun EUR sredstava za hitne slučajeve, uz 161 milijun EUR humanitarne pomoći koja je već dodijeljena organizacijama diljem Afganistana 2025.; budući da se humanitarna pomoć EU-a u Afganistanu usmjerava isključivo preko humanitarnih partnera;

I. budući da se Afganistan i dalje suočava s visokom razinom terorističkih aktivnosti ekstremističkih islamističkih skupina, uključujući talibane, Al Qaidu i ISIL-Horasan, koje namjerno ciljaju civile, manjine i humanitarne radnike; budući da EU s pravom nema uspostavljene odnose s *de facto* vlastima u Afganistanu;

1. izražava duboku zabrinutost zbog humanitarne situacije u Kunaru, Nangarharu i susjednim pokrajinama do koje je došlo nakon potresa; izražava sućut obiteljima žrtava i poziva međunarodne aktere da pomognu u što hitnijem pružanju potpore preživjelim osobama; ustraje u potrebi jačanja hitnih reakcija za prikraćeno stanovništvo, pružanja pomoći na graničnim prijelazima migrantima koji se vraćaju u zemlju te unapređenja, u prvom redu, zdravstvenih usluga za majke i djecu; poziva *de facto* vlasti u Afganistanu da ukinu sve restrikcije kojima se ograničava pristup humanitarnoj pomoći ili njezina distribucija; osuđuje afganistanski režim zbog namjernog napuštanja žena i djevojčica koje su žrtve spomenute tragedije i takvo postupanje kvalificira kao zločin protiv čovječnosti;

2. oštro osuđuje mjere represije, kao što je nedavno prekidanje internetske veze, postupka koji su talibani proveli u cijeloj zemlji; ponavlja da te prakse dodatno izoliraju afganistanski narod, a posebno žene koje se koriste mogućnostima internetskog učenja, te da negativno utječu na operacije humanitarne pomoći i na već ionako nestabilno gospodarstvo te zemlje; poziva *de facto* vlasti da u budućnosti ne primjenjuju takve prakse;

3. potiče međunarodnu zajednicu da koordinira napore u intenziviranju i pružanju humanitarne pomoći, ponovnoj izgradnji infrastrukture te pružanju medicinske i psihološke potpore preživjelima, uključujući skrb u slučaju traume; poziva na veća ulaganja u otpornost zajednice, uključujući stambene objekte otporne na potrese, lokalne zdravstvene sustave, sigurnost opskrbe hranom i izvor sredstava za život žena; poziva Komisiju da hitno poveća potporu za osnovne potrebe i sredstva za život u Afganistanu kao i da poveća nacionalnu omotnicu; poziva Komisiju da nastavi djelovati povezujući humanitarnu pomoć, razvoj i mir; podsjeća na to da pogoršanje

humanitarne situacije i opći nedostatak izgleda za bolju budućnost mogu dovesti do povećanja destabilizacije i radikalizacije kao i do raseljavanja stanovništva unutar Afganistana i izvan njegovih granica; pozdravlja namjeru Komisije, kako je izražena u njezinu Prijedlogu o uspostavi Globalne Europe[1], da poveća potporu EU-a mjerama otpornosti i integriranim odgovorima na nestabilnost; isto tako, potiče Komisiju i države članice da povećaju fleksibilno višegodišnje financiranje u tom pogledu; potiče EU da ostvari veću razinu suradnje s regionalnim partnerima i pouzdanim nevladinim organizacijama kako bi se osiguralo da se, kada god je to moguće, pri pružanju pomoći zaobiđe upletanje talibana;

4. s dubokom zabrinutošću primjećuje da se regija pogođena potresom suočava s masovnim priljevom afganistanskih obitelji koje se vraćaju u svoje razorene domove i na svoja poljoprivredna zemljišta nakon prisilnog protjerivanja iz Irana i Pakistana; osuđuje kršenja ljudskih prava do kojih dolazi tijekom tih deportacija; izražava veliku zabrinutost zbog posljedičnog dodatnog pritiska na infrastrukturu za humanitarnu pomoć u tim pokrajinama; poziva Iran i Pakistan da odmah obustave deportacije u Afganistan; u tom pogledu ističe da je važno pridržavati se načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja, posebno s obzirom na tekući sukob i nestabilnost prisutnu u Afganistanu te na progon etničkih skupina, žena i političkih protivnika;

5. sa zabrinutošću prima na znanje položaj afganistanskih boraca za ljudska prava, novinara i drugih javnih osoba koji su tijekom posljednjeg desetljeća podupirali demokratski razvoj u Afganistanu i kojima je odobrena dokumentacija kojom im se omogućuje privremeni status u Pakistanu; poziva EU i njegove države članice da pomognu, kada je to relevantno i moguće, u postupku podnošenja zahtjeva za te pojedince;

6. oštro osuđuje brojna rodno uvjetovana ograničenja i diskriminirajuće politike talibana kojima se Afganistankama onemogućuje pristup obrazovanju, osposobljavanju u području zdravstva, zdravstvenoj skrbi i humanitarnoj pomoći, što dovodi do pojave rodnog apartheida; poziva EU da podrži priznavanje rodnog apartheida kao zločina protiv čovječnosti; poziva *de facto* afganistanske vlasti da ukinu sva ograničenja za žene te poziva na hitnu i ponovnu uspostavu punog, ravnopravnog i smislenog sudjelovanja žena i djevojčica u javnom životu; ponovno poziva EU i države članice da poduzmu sve potrebne mjere kako bi se Afganistankama omogućilo smisleno sudjelovanje u međunarodnim forumima i pregovorima; konkretno, s obzirom na drastičan manjak ženskog medicinskog osoblja u zemlji, apelira na *de facto* vlasti da ženama ponovno omoguće pristup

---

[1] Komisijin Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća od 16. srpnja 2025. o uspostavi Globalne Europe (COM(2025)0551).

centrima za medicinsko obrazovanje;

7. poziva *de facto* vlasti da odmah ukinu ograničenja za humanitarne radnice i studentice, da omoguće ženama da u potpunosti sudjeluju u odgovoru na katastrofe te da organizacijama za prava žena omoguće nastavak rada u Afganistanu; tako poziva vlasti da odmah ukinu sva ograničenja za žene koje rade za organizacije civilnog društva, i na lokalnoj i na međunarodnoj razini, kako bi one mogle nastaviti sa svojim radom;

8. osuđuje kontinuirano nasilje nad ženama u Afganistanu, uključujući silovanje i seksualno nasilje, prisilne (dječje) brakove, obiteljsko nasilje i slučajeve genitalnog sakaćenja žena;

9. ustraje u tome da talibani moraju onemogućiti Al Qaidu, Daiš, ISIL-Horasan i druge terorističke skupine i pojedince da se koriste afganistanskim tlom kako bi ugrozili ili povrijedili sigurnost bilo koje druge zemlje, što će postići odbijanjem prihvata članova tih skupina i sprečavanjem njihovih praksi novačenja, osposobljavanja ili prikupljanja sredstava; izražava zabrinutost zbog toga što se te obveze ne ispunjavaju; apelira na sve relevantne partnere da ulože veće napore u uništenje svih mreža za financiranje terorizma;

10. poziva EU i države članice da povećaju pritisak na talibane, među ostalim ciljanim sankcijama, zamrzavanjem imovine i zabranama putovanja za talibanske vođe odgovorne za sustavna kršenja ljudskih prava, kao i na to da, u skladu s pet mjerila utvrđenih u zaključcima Vijeća o Afganistanu iz rujna 2021., ne nastave održavati diplomatske odnose s talibanima;

11. poziva međunarodnu zajednicu da talibane pozove na odgovornost te da u tu svrhu, među ostalim, uspostavi neovisan istražni mehanizam UN-a za Afganistan, da izvrši uhidbene naloge koje je u srpnju 2025. Međunarodni kazneni sud izdao zbog zločina protiv čovječnosti povezanih s progonom žena i djevojčica koje su počinili talibanski vrhovni vođa Hibatula Ahundzada i talibanski vrhovni sudac Abdul Hakim Hakani; izražava potporu tekućim istragama rodno uvjetovanog progona i drugih kršenja ljudskih prava;

12. pozdravlja uspostavu neovisnog istražnog mehanizma za Afganistan, kojim će se reagirati na zahtjeve afganistanskih žrtava i koji će za afganistanski narod, koji trpi uslijed međunarodnih kaznenih djela i kršenja međunarodnog prava u zemlji, biti važna prekretnica na putu prema istini, pravdi i odgovornosti; pozdravlja i obnovu mandata posebnog izvjestitelja UN-a i ponavlja njegov poziv na odgovornost počinitelja;

13. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, potpredsjednici Komisije / Visokoj predstavnici Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, vladama i parlamentima država članica, posebnom izaslaniku EU-a za Afganistan i afganistanskim *de*

facto vlastima.